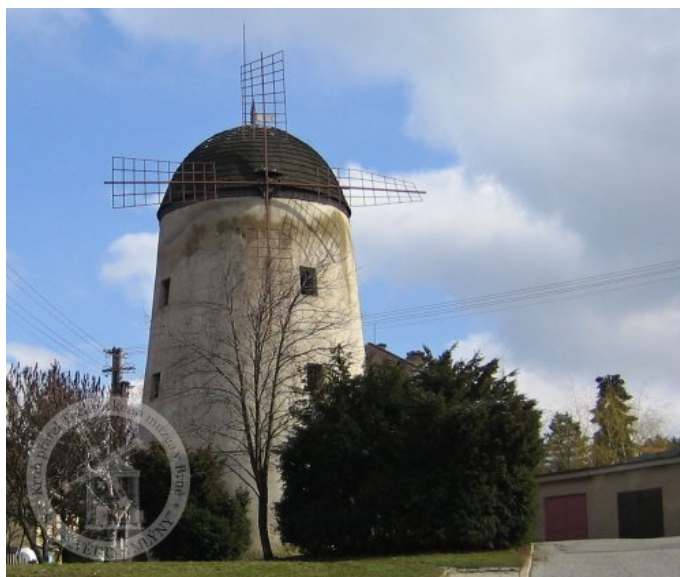

Třebíč | Detail mlýnu

Identifikační údaje

Adresa	Třebíč Dvorského 35 674 01
Okres	Třebíč
Katalogové číslo	Burian 580
Katastrální území	Třebíč
GPS	49° 12' 41.7" 15° 52' 2.6"
Mapová značka	Holandský / Objekt bez technologie
Poloha vůči obci	900 m JZ od středu města
Číslo kulturní památky	25634/7-3174 z r.1964 otevřít list NPÚ
Přístupnost	Nepřístupný
Rok stavby	1836
Rok zániku	

Stručný popis

Tento objekt nebyl postaven na mletí obilí, ale byl zařízený na drcení dubové nebo smrkové kůry pro výrobu třísla. Postavili ho v roce 1836 majitelé místních koželužen, bratři Budischowští, když místní mlynáři pro výnosnější mletí třísla zanedbávali mletí obilí. Stavba s průměrem u země 8 m je výrazně konická (na 10 m výšky se zužuje o 1,8 m). Celková výška je 13,5 m. Atypická je půlkulová šindelová střecha. Mlýn drtil kůru do konce 19. století, kdy jej nahradil výkonnější parní stroj. V roce 1929 již opuštěný a zchátralý objekt odkoupila obec a opravila jej na provizorní byty pro místní chudinu. V roce 1977 k výročí 700 let města byl mlýn opraven a doplněn o malé železné lopatky. V poslední době se objevily projekty o využití objektu na restauraci či muzeum. Dnes je stavba v dobrém stavu, ale nevyužitá a nepřístupná. V roce 2017 byla opravena střecha a položena nová šindelová kritina. V roce 2018 je plánována oprava vnější omítky.

Historie

Historie obecně Historie větrného mlýna v Třebíči
 V Třebíči již více jak 300 let fungovala rodinná firma Budischowských. V 19. století patřila k nejvýznamnějším podnikatelským rodinám.
 V roce 1833 přebírají firmu po otci Karlu Ferdinandu Leopoldu Budischowském jeho dva synové František a Karel.
 V roce 1836 bratři společně postavili větrný mlýn na Kanciborku na mletí smrkové a borové kůry na tříslu. Důvodem stavby bylo, že třebíčští vodní mlynáři mletí nestíhali.
 V roce 1845 je uvedeno v odhadním protokolu:
 „Větrný mlýn je podobný kulaté věži. Je pevně postaven z tvrdého materiálu a rozdělen čtyřmi plochami z prken. Větrník měří 4 sáhy a 3 stopy a je 8 sáhů vysoký. Je v něm umístěno mlecí zařízení a pět párů tříselných stoup. Když se stojí u Větrníku, je po pravé straně vystavěna obytná budova, která je označena čp. 108...
 Mlynářský mistr Jakub Jurda oceňuje mlecí zařízení a 5 párů pýchovacích stoup na 180 zlatých CM“.
 V roce 1877, po smrti Františka Budischowského se novými majiteli větrného mlýna stali dědicové Jan Karel, František a Veronika.
 V roce 1890 bylo větrníku přiděleno číslo popisné 190.
 Mlýn fungoval asi 50 let, to znamená do devadesátých let 19. století.
 V roce 1929 zakoupila opuštěný mlýn obec.
 V roce 1932 je ve zprávě PÚ psáno: „...bez stropů, pouze zbytky prohnílych trámů, zdivo dobré, omítka poškozena za západní straně, za 1. svět. války sloužil jako obydlí ...“
 Městská rada k obnově vnějšího pláště a zejména k rekonstrukci obytného interieru přistoupila v roce 1932.
 V roce 1933-35 byl mlýn upraven na tři provizorní byty (bydlení ale nuzné a zdravotně závadné)
 V roce 1935 se ve zprávě PÚ uvádí: „...střecha opravena, zdivo a omítka také, (nevhodné šedivé zbarvení nových omítek), uvnitř schodiště, podlahy a okna, objekt upraven na obytné místnosti pro chudáky“.
 V roce 1958 byl mlýn zapsán do seznamu kulturních památek pod č. 25634/7-3174.
 V roce 1977 se odstěhoval poslední nájemník.
 V témže roce radnice mlýn k oslavě 700 let města z vnějšku opraven a opatřen malými železnými lopatkami, které se krátkou dobu i pomocí elektromotoru otáčely. Od té doby je mlýn bez využití a pustne.

- Novověk C - od zrušení poddanství (1848 - 1913)

Historická událost z období

Architektura

Stav nemovitosti

Částečně adaptován

Typ

Holandský

Dominantní stavební konstrukce

Zděná - kamenná

Historické prvky

Exteriér

- Krov

Parametry

Technologie

Technologické vybavení

- Zcela bez technologie aj.

Popis technologického vybavení

Technologické vybavení

Stopy po neexistující mlýnské technologii

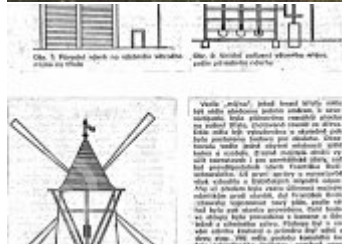
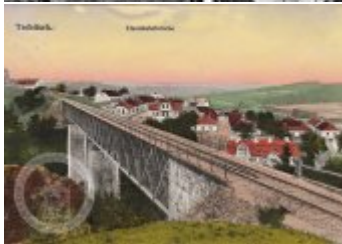
Doplňkový provoz

Doplňkový provoz - popis

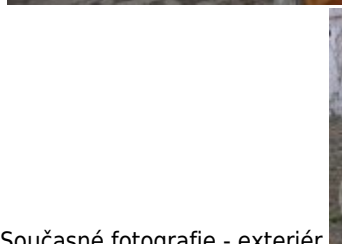
Historické prvky

Parametry

Současné fotografie - interiér

Současné fotografie - exteriér

Současné fotografie - exteriér - detaily stavebních prvků

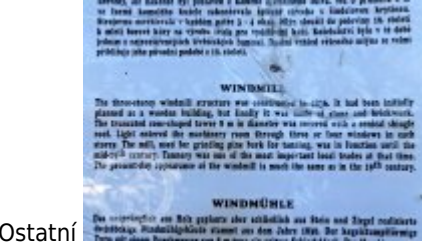

Základní obrázky

Současné fotografie - objekt v krajině

Ostatní